EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 26.5.2021
COM(2021) 255 final

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

Femte årsrapporten om faciliteten för flyktingar i Turkiet

Innehåll

1. Inledning 1
1.1. Turkiet och flyktingkrisen 1
1.2. EU:s hantering av krisen och inrättandet av faciliteten 2
2. Facilitetens funktionssätt 5
3. Den finansiella kapaciteten, varaktigheten och typen av finansiering 6
4. Genomförande av faciliteten 8
5. Övervakning och utvärdering 15
6. Revision 17
7. Kommunikation och synlighet 17
8. Slutsatser och fortsatt arbete 19

1. Inledning

I enlighet med artikel 8.1 i kommissionens beslut av den 24 november 2015[1] om samordning av unionens och medlemsstaternas åtgärder genom en samordningsmekanism (*beslutet*) ska kommissionen regelbundet informera Europaparlamentet och rådet om genomförandet av faciliteten för flyktingar i Turkiet (*faciliteten*). Enligt artikel 8.2 i beslutet ska kommissionen varje år lämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om genomförandet av faciliteten. Den första årsrapporten om faciliteten offentliggjordes i mars 2017[2]. I den beskrev kommissionen hur faciliteten fungerade, de första åtgärder som vidtagits vad gäller dess genomförande, övervakning och utvärderingssystem samt därtill knutna kommunikationsinsatser. Den andra, den tredje och den fjärde rapporten offentliggjordes i mars 2018[3], april 2019[4] respektive april 2020[5]. Denna rapport avser perioden fram till slutet av februari 2021.

1.1. Turkiet och flyktingkrisen

På grund av sitt geografiska läge spelar Turkiet en central roll som mottagar- och transitland för flyktingar och migranter. Till följd av att rekordmånga personer har sökt sig till Turkiet, främst på grund av konflikterna i Syrien, Irak och Afghanistan, hyser landet över 4 miljoner flyktingar, vilket är flest i världen. Detta inbegriper 3,6 miljoner registrerade syriska flyktingar[6] och 330 000 registrerade flyktingar och asylsökande framför allt från Afghanistan, Irak, Iran och Somalia[7] [8]. Detta mycket stora antal människor har haft en stor inverkan på värdsamhällena. Den utdragna tvångsförflyttningssituationen för de syriska flyktingarna i Turkiet utgör en allt större utmaning för den sociala sammanhållningen mellan flyktingar, migranter och värdsamhällen, framför allt i en situation som präglas av ekonomisk nedgång och covid-19-pandemins effekter på arbetsmarknaden.

Turkiet fortsätter att göra mycket betydande insatser när det gäller att hysa och tillgodose behoven hos nästan fyra miljoner flyktingar och migranter. Turkiet har upprepat sitt åtagande att genomföra uttalandet från EU och Turkiet från mars 2016[9] och har spelat en nyckelroll när

[1] Kommissionens beslut C(2015) 9500 av den 24 november 2015 om samordning av unionens och medlemsstaternas åtgärder genom en samordningsmekanism – flyktingfaciliteten för Turkiet, ändrat genom kommissionens beslut C(2016) 855 av den 10 februari 2016.
[2] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017DC0130&qid=1620222222947&from=EN.
[3] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0091&qid=1620222289445&from=EN.
[4] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019DC0174R(01)&qid=1620222056945&from=EN.
[5] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0162&qid=1620222380295&from=EN.
[6] https://en.goc.gov.tr/temporary-protection27.
[7] https://www.unhcr.org/tr/en/unhcr-turkey-stats.
[8] Ett särdrag i det turkiska asylsystemet är att landet har undertecknat 1967 års New York-protokoll till Genèvekonventionen från 1951 med en reservation. Den övervägande majoriteten av flyktingarna i Turkiet kan därmed inte ansöka om fullvärdig flyktingstatus, utan enbart om villkorlig flyktingstatus. Om denna status beviljas begränsas vistelsen i landet till att gälla till den tidpunkt då en erkänd flykting vidarebosätts till ett tredje land.
[9] http://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2016/03/18-eu-turkey-statement/.

det gäller att säkerställa en effektiv hantering av migrationsströmmarna längs den östra Medelhavsrutten. Trots att Turkiet, under en kort tidsperiod i februari/mars 2020, aktivt uppmuntrade migranter att ta sig till den grekiska landsgränsen fortsatte uttalandet att leverera konkreta resultat 2020 vad gäller att minska antalet irreguljära och farliga passager och att rädda liv i Egeiska havet.

I sitt gemensamma meddelande om läget i de ekonomiska och politiska förbindelserna och handelsförbindelserna mellan EU och Turkiet[10] föreslog kommissionen och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik/vice ordförande för kommissionen (*den höga representanten*) ett effektivare och mer ömsesidigt fördelaktigt genomförande av centrala områden i uttalandet från EU och Turkiet 2016, i synnerhet i fråga om migrationshantering, genom ett återupptagande, utan ytterligare dröjsmål, av återsändandena från de grekiska öarna, med början i de 1 450 återsända personer vars rättsmedel är uttömda och genom att samtidigt öka antalet vidarebosättningar från Turkiet till EU.

Vid sitt möte i december 2020 bekräftade Europeiska rådet[11] att EU var redo att fortsätta att ge ekonomiskt bistånd till syriska flyktingar och värdsamhällen i Turkiet. Vidare uppmanades kommissionen av Europeiska rådets medlemmar, i deras uttalande i mars 2021[12], att lägga fram ett förslag om fortsatt finansiering till förmån för syriska flyktingar i Turkiet samt i Jordanien, Libanon och i andra delar av regionen. De efterlyste även ett stärkt samarbete med Turkiet i fråga om migrationshantering.

1.2. EU:s hantering av krisen och inrättandet av faciliteten

EU och dess medlemsstater beslutade 2015 att öka sitt politiska och finansiella engagemang för att stödja Turkiet i dess ansträngningar att hysa flyktingar. Som svar på EU-medlemsstaternas uppmaning till en betydande ökning av det finansiella stödet för att hjälpa flyktingar i Turkiet inrättade kommissionen faciliteten för flyktingar i Turkiet genom kommissionens beslut av den 24 november 2015, ändrat den 10 februari 2016[13] och återigen ändrat den 14 mars och den 24 juli 2018. Faciliteten är en mekanism för att samordna användningen av de medel som ställs till förfogande, dels medel från EU-budgeten, dels ytterligare bidrag från medlemsstaterna som integreras i EU-budgeten i form av externa inkomster avsatta för särskilda ändamål. Medlemsstaterna förband sig politiskt att tillhandahålla nationella bidrag inom ramen för den gemensamma överenskommelsen mellan EU:s medlemsstater och kommissionen, som antogs av företrädarna för medlemsstaternas regeringar den 3 februari 2016 och uppdaterades i samband med överenskommelsen om facilitetens andra delutbetalning[14]. I denna gemensamma överenskommelse fastställdes också villkorsramen. För facilitetens första delutbetalning (2016–2017) anslogs totalt 3 miljarder euro. Det belopp på 3 miljarder euro som ställdes till förfogande var alltså utöver de 345

[10] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021JC0008&qid=1620287277961&from=EN.
[11] https://www.consilium.europa.eu/media/47296/1011-12-20-euco-conclusions-en.pdf.
[12] https://www.consilium.europa.eu/media/48976/250321-vtc-euco-statement-en.pdf.
[13] Kommissionens beslut C(2016) 60/03 av den 10 februari 2016 om faciliteten för flyktingar i Turkiet, vilket ändrar kommissionens beslut C(2015) 9500 av den 24 november 2015.
[14] https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11329-2018-INIT/en/pdf.

miljoner euro[15] som kommissionen redan hade tilldelat Turkiet i samband med den syriska flyktingkrisen innan faciliteten började tillämpas, och var också åtskilt från enskilda medlemsstaters bilaterala bistånd[16]. Ytterligare 3 miljarder euro ställdes till förfogande för facilitetens andra delutbetalning (2018–2019) och faciliteten omfattade därmed totalt 6 miljarder euro. Flyktingfacilitetens verksamhet inleddes den 17 februari 2016, då dess styrkommitté höll sitt första möte. Efter detta möte påbörjade kommissionen snabbt arbetet med att ingå kontrakt för de första projekten inom ramen för faciliteten. Den 31 december 2020 hade kommissionen ingått kontrakt för hela driftsanslaget för faciliteten. Nästan 4,1 miljarder euro av totalt 6 miljarder euro hade betalats ut. Dessutom anslogs 585 miljoner euro[17] 2020 för att stödja humanitära insatser i Turkiet utanför faciliteten, inbegripet 100 miljoner euro för att ge fortsatt stöd inom områdena för skydd, hälsa och utbildning, samt 485 miljoner euro inom ramen för en ändringsbudget för att fortsätta det sociala nödskyddsnätet (ESSN) och det villkorade kontantstödet för utbildning (Conditional Cash Transfer for Education, CCTE).

Den 18 mars 2016 bekräftade stats- och regeringscheferna i EU:s medlemsstater och Turkiet sitt åtagande att genomföra sin gemensamma handlingsplan, och de enades också om ytterligare åtgärder för att fördjupa förbindelserna mellan Turkiet och EU och för att hantera migrationskrisen[18]. Turkiet och EU erkände samtidigt att ytterligare snabba och beslutsamma insatser var nödvändiga. Mer konkret innehöll uttalandet från EU och Turkiet av den 18 mars 2016 (*uttalandet*) bland annat uppmaningar om att få ett slut på den irreguljära migrationen från Turkiet till EU genom att förstöra smugglarnas affärsmodell och ge migranterna alternativ till att riskera sina liv samt om att påskynda genomförandet av faciliteten.

Genomförandet av uttalandet fortsatte att spela en viktig roll under 2020 för att säkerställa att EU och Turkiet hanterade migrationsutmaningarna effektivt och gemensamt. Europeiska rådets ordförande Charles Michel och kommissionens ordförande Ursula von der Leyen träffade Turkiets president Recep Tayyip Erdogan den 9 mars till följd av händelserna vid gränsen mellan Grekland och Turkiet i februari 2020. De enades om att se över genomförandet av uttalandet från EU och Turkietfrån 2016, i vilket faciliteten utgör en viktig del. Diskussioner pågick fram till sommaren under ledning av den höga representanten Josep Borrell och Turkiets utrikesminister Mevlüt Cavusoglu.

Under 2020 anlände sammanlagt 18 736 personer från Turkiet till EU, vilket kan jämföras med 75 974 personer 2019 (en ökning med 75 %). 13 979 anländande personer registrerades i Grekland, jämfört med 73 627 under 2019 (en ökning med 81 %). Vidare registrerades 4 191 anländande personer i Italien, jämfört med 1 854 under 2019 (en ökning med 126 %), 232 i

[15] Finansiering som har mobiliserats under åren 2013–2015 inom ramen för de olika instrumenten för extern finansiering, nämligen instrumentet för humanitärt bistånd, instrumentet för stöd inför anslutningen och instrumentet som bidrar till stabilitet och fred, inbegripet ett antal åtgärder som genomförts av EU:s förvaltningsfond för insatser med anledning av krisen i Syrien.

[16] Sedan början av krisen har EU mobiliserat alla de politiska och humanitära verktyg som står till dess förfogande till förmån för det syriska folket. Sedan krisen bröt ut 2011 har EU sammantaget mobiliserat 24,9 miljarder euro i humanitärt bistånd samt stabiliserings- och resiliensstöd, https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/93313/node/93313_en.

[17] Det totala beloppet speglar såväl operativa kostnader, dvs. 581,7 miljoner euro, och administrativa kostnader, dvs. 3,3 miljoner euro.

[18] http://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2016/03/18-eu-turkey-statement/.

Bulgarien och 334 per båt direkt till de regeringskontrollerade delarna av Cypern, jämfört med 199 respektive 294 anländande personer under 2019. Samtidigt registrerade de cypriotiska myndigheterna ett ökat antal anländande personer från Turkiet genom passager av den gröna linjen. Totalt kom 5 900 irreguljära migranter till Cypern 2020 antingen direkt från Turkiet eller via de områden där Republiken Cyperns regering inte utövar den faktiska kontrollen. Denna siffra var 7 800 under 2019.

Turkiet stod inför ett fortsatt migrationstryck, om än ett betydligt lägre sådant än under 2019. Den stora minskningen av antalet anländande personer från Turkiet 2020 berodde på covid-19-pandemins effekter. Antalet anländande personer från Turkiet till Grekland i januari och februari 2020 var 49 % respektive 22 % högre än under 2019, men de åtgärder som vidtogs från och med mars såväl inom Turkiet som vid landets yttre gränser fick tydliga effekter på förflyttningarna och resandet.

Trots att Turkiet hade upprepat sitt åtagande att genomföra uttalandet på effektivt sätt, meddelade den turkiska regeringen den 28 februari 2020 att man skulle upphäva kontrollerna vid turkiska land- och sjögränser till Europa och göra det möjligt för de migranter som vill, att korsa gränserna. Detta ledde till att det inrättades ett informellt läger längs landsgränsen till Grekland, som till slut rymde nästan 25 000 migranter och flyktingar. De turkiska myndigheterna anordnade transporter för migranterna och flyktingarna ut ur gränsområdet och stängde gränsen till Grekland och Bulgarien förutom för kommersiell trafik på grund av covid-19 från och med den 30 mars. De turkiska myndigheterna angav att de agerade inom ramen för rådande försiktighetsåtgärder på folkhälsoområdet och att detta drag inte innebar någon förändring av Turkiets policy att tillåta irreguljära migranter att lämna landet. Migranterna skulle ha rätt att ta sig till den grekiska gränsen så snart försiktighetsåtgärderna mot covid-19 hade hävts, eftersom den turkiska regeringen inte hade någon avsikt att hindra någon person som så önskade att lämna Turkiet.

Man fortsatte att genomföra vidarebosättningsprogrammet enligt 1:1-principen i enlighet med uttalandet. Mellan april 2016 och februari 2021 vidarebosattes 28 621 syriska flyktingar från Turkiet till EU. Vidarebosättningsinsatserna runt om i världen avbröts tillfälligt mellan april och juni 2020 på grund av covid-19-hälsokrisen, men trots detta vidarebosattes 2 422 personer 2020 (ca hälften av dem efter att insatserna hade återupptagits, dvs. mellan juli och december).

Sedan 2016 har 2 140 migranter återsänts från de grekiska öarna till Turkiet i enlighet med uttalandet, och bara 139 migranter återsändes 2020. Den 16 mars 2020 upphävde de turkiska myndigheterna tills vidare återsändandeinsatserna i enlighet med uttalandet på grund av covid-19-pandemin. Vidarebosättningarna från Turkiet återupptogs i juli 2020, men det tillfälliga upphävandet av återsändandena från Grekland kvarstår i dagsläget. Som svar på upprepade krav från de grekiska myndigheterna och kommissionen på att landet ska återuppta återsändandeinsatserna har Turkiet betonat att villkoren inte har varit uppfyllda för ett återupptagande.

Medlemsstaterna har fortfarande inte börjat tillämpa det frivilliga humanitära mottagandesystemet, som enligt planen ska börja tillämpas så snart de irreguljära resorna mellan Turkiet och EU har upphört eller åtminstone minskat betydligt och varaktigt.

Covid-19

Covid-19-pandemin fortsätter att ha en betydande påverkan i Turkiet. När krisen bröt ut i Turkiet i mars 2020 kontaktade kommissionen de turkiska myndigheterna för att undersöka huruvida de behövde något särskilt stöd för sin krishantering. De bekräftade att de avsåg att fortsätta med projekten inom ramen för faciliteten och det regelbundna bilaterala IPA-stödet enligt den ursprungliga planen. I nära samråd med de turkiska myndigheterna gick kommissionen med på att mobilisera överblivna medel inom faciliteten för covid-19-relaterade ändamål i form av tilläggsbetalningar till befintliga i stället för nya projekt. Kommissionen kontaktade även facilitetens genomförandepartner för att ta del av deras bedömning av hur covid-19 har påverkat projekten inom ramen för faciliteten. Till följd av detta samråd förlängdes genomförandeperioden för projekt inom ramen för den särskilda åtgärden 2016 på 1,6 miljarder euro till juni 2023, vilket bör göra det möjligt att nå de fastställda målen för alla dessa projekt.

I slutet av 2020 hade cirka 65 miljoner euro fördelats om till hälso- och sjukvårdsinsatser och socioekonomiska stödåtgärder för att dämpa covid-19-pandemins effekter inom ramen för faciliteten för flyktingar i Turkiet (av det totala beloppet för covid-19-insatser inom ramen för EU:s finansieringsinstrument, vilket utgör 105 miljoner euro). Åtgärderna var bland annat att börja utnyttja reserven för oförutsedda utgifter inom projektet Sihhat I på 4,7 miljoner euro för att tillhandahålla skyddsutrustning och desinfektionsmedel till vårdcentraler för migranter. Inom ramen för facilitetens humanitära del omfördelades dessutom över 50 miljoner euro som en humanitär insats till följd av covid-19 genom en rad olika projekt. Framför allt tillhandahöll både det sociala nödskyddsnätet och det villkorade kontantstödet för utbildning kompletterande kontantstöd till sina stödmottagare. Inom ramen för det sociala nödskyddsnätet gjordes två tilläggsbetalningar på 500 turkiska lira vardera under juni och juli 2020 till mer än 1,7 miljoner enskilda flyktingar (810 000 hushåll), till ett totalt belopp på över 47 miljoner euro. Inom ramen för utbildningsprojektet för villkorat kontantstöd gjordes en tilläggsbetalning på 85 turkiska lira till alla stödberättigade mottagare för projektet oavsett ålder och årskurs som en engångsbetalning den 30 november 2020. Totalt kunde 535 000 barn dra nytta av denna extra tilläggsbetalning. Dessutom tillhandahölls kontantstöd till 20 000 hushåll som inte mottog stöd från det sociala nödskyddsnätet genom en nationell insats som FN:s flyktingkommissariat genomförde tillsammans med generaldirektoratet för migrationshantering, med ett bidrag på 8 miljoner euro från humanitär finansiering utanför faciliteten. Det covid-19-stöd som gavs inom ramen för EU:s förvaltningsfond för insatser med anledning av krisen i Syrien var inriktat på inköp av personlig skyddsutrustning, online- och distansutbildning, arbetsförmedlingstjänster och psykosocialt stöd.

2. Facilitetens funktionssätt

Faciliteten är en samordningsmekanism som möjliggör en snabb, verkningsfull och kostnadseffektiv mobilisering av de resurser som EU förfogar över för att stödja flyktingar i Turkiet. Faciliteten säkerställer att EU:s befintliga finansieringsinstrument utnyttjas optimalt, som humanitärt bistånd och/eller som utvecklingsbistånd, för att tillgodose såväl flyktingarnas som värdsamhällenas behov på ett övergripande och samordnat sätt[19].

Facilitetens styrkommitté ger strategisk vägledning i fråga om prioriteringar, typer av åtgärder som ska stödjas, belopp som ska avdelas och, vid behov, villkoren för genomförandet av Turkiets åtaganden enligt den gemensamma handlingsplanen för EU och Turkiet av den 29 november 2015 (*den gemensamma handlingsplanen*)[20]. Under 2020, som var facilitetens femte genomförandeår, höll styrkommittén ett möte, den 5 november 2020. Mötet hölls digitalt på grund av covid-19-pandemin.

Huvudprinciperna för genomförandet av faciliteten är snabbhet, effektivitet och ändamålsenlighet, i kombination med en sund ekonomisk förvaltning. Det är också viktigt att de insatser som görs inom ramen för faciliteten är hållbara och att ansvaret delas med de turkiska myndigheterna. Valet av vilka prioriterade områden som ska stödjas bygger på en omfattande och oberoende behovsbedömning[21], med särskilt fokus på utsatta grupper. Behovsbedömningen uppdaterades 2018[22].

Faciliteten samordnar finansiering från följande instrument för finansiering av yttre åtgärder[23]: humanitärt bistånd[24], det europeiska grannskapsinstrumentet[25], instrumentet för utvecklingssamarbete[26], instrumentet för stöd inför anslutningen (IPA)[27] samt instrumentet som bidrar till stabilitet och fred[28]. De åtgärder som finansieras med medel ur unionens budget genomförs i enlighet med de finansiella regler och föreskrifter som gäller för budgeten, oavsett om anslagen utnyttjas genom direkt eller indirekt förvaltning.

För att stödet ska omsättas i praktiken krävs att Turkiet strikt uppfyller sina åtaganden i den gemensamma handlingsplanen och uttalandet.

---

[19] Kommissionens beslut C(2015) 9500 av den 24 november 2015, artikel 2 – Syftet med faciliteten.
[20] Se artikel 5.1 i kommissionens beslut C(2015) 9500, ändrat genom kommissionens beslut C(2016) 855.
[21] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/2016_needs_assessment_.pdf.
[22] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/updated_needs_assessment.pdf.
[23] Bidragen från det europeiska grannskapsinstrumentet och instrumentet för utvecklingssamarbete överfördes till och genomfördes inom ramen för instrumentet för stöd inför anslutningen respektive unionsförvaltningsfonden för externa åtgärder. I princip genomfördes alla bidrag inom faciliteten till förvaltningsfonden (från instrumentet för stöd inför anslutningen och i mindre utsträckning från instrumentet för utvecklingssamarbete) som icke-humanitärt bistånd.
[24] Rådets förordning (EG) nr 1257/96 om humanitärt bistånd, EGT L 163, 2.7.1996, s. 1.
[25] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 232/2014 om inrättande av ett europeiskt grannskapsinstrument, EUT L 77, 15.3.2014, s. 27.
[26] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 233/2014 om upprättande av ett finansieringsinstrument för utvecklingssamarbete, EUT L 77, 15.3.2014, s. 44.
[27] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 231/2014 om inrättande av ett instrument för stöd inför anslutningen, EUT L 77, 15.3.2014, s. 11.
[28] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 230/2014 om inrättande av ett instrument som bidrar till stabilitet och fred, EUT L 77, 15.3.2014, s. 1.

3. Den finansiella kapaciteten, varaktigheten och typen av finansiering

Den totala budget som samordnas genom faciliteten uppgår till 6 miljarder euro, mobiliserad i två delutbetalningar. Projekt inom ramen för den första delutbetalningen pågår som längst fram till mitten av 2021 och inom ramen för den andra delutbetalningen fram till mitten av 2025 (de flesta projekt kommer att avslutas tidigare). I slutet av 2020 hade åtaganden gjorts för hela driftsanslaget och kontrakt ingåtts inom ramen för båda delutbetalningarna.

Som en exceptionell åtgärd till följd av covid-19-krisen förlängdes genomförandeperioden för projekt inom ramen för den särskilda åtgärden 2016 på 1,6 miljarder euro till juni 2023, vilket gör det möjligt nå de fastställda målen för alla dessa projekt.

Den första delutbetalningen uppgick till 3 miljarder euro, varav 1 miljard euro mobiliserades från EU:s budget och 2 miljarder euro från bilaterala bidrag från medlemsstaterna[29]. Den andra delutbetalningen uppgick likaså till 3 miljarder euro, varav 2 miljarder euro kom från EU:s budget och 1 miljard euro från medlemsstaterna[30].

När det gäller EU:s budgetmedel mobiliserades EU-budgetanslag på 1 miljard euro för perioden 2016–2017 med 250 miljoner euro år 2016 och med 750 miljoner euro år 2017. EU:s budgetanslag på 2 miljarder euro för perioden 2018–2019 mobiliserades med 550 miljoner euro år 2018, medan återstoden mobiliserades år 2019.

När det gäller medlemsstaternas bidrag bidrog de till faciliteten, vad den första delutbetalningen beträffar, med 677 miljoner euro år 2016, med 847 miljoner euro år 2017, med 396 miljoner euro år 2018 och med 80 miljoner euro år 2019. När det gäller den andra delutbetalningen bidrog medlemsstaterna med 68 miljoner euro år 2018, med 202 miljoner euro år 2019 och med 265 miljoner euro år 2020. Återstoden av bidragen är inplanerade fram till 2023. Medlemsstaternas bidrag går direkt till EU:s budget i form av externa inkomster avsatta för särskilda ändamål i enlighet med artikel 21.2 a ii) i budgetförordningen och fördelas mellan budgetrubrikerna för instrumentet för stöd inför anslutningen och instrumentet för humanitärt bistånd.

Det råder fortfarande en tillfredsställande balans mellan takten i medlemsstaternas betalningar av bidrag *till* faciliteten och takten i de utbetalningar *från* faciliteten som finansieras genom dessa medel.

Inom ramen för facilitetens humanitära del öronmärktes 19,50 miljoner euro som buffert för eventuell finansiering av åtgärder med avseende på inflödet av nya flyktingar från Syrien 2019. Eftersom bufferten inte användes under 2019 ingicks kontrakt avseende detta belopp under 2020 för att täcka in hälso- och skyddsåtgärder, vilket innebar att programplaneringen för den andra delutbetalningen fullbordades.

[29] Den totala fördelningen av medlemsstaternas bidrag finns på http://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2016/02/03/refugee-facility-for-turkey/.

[30] https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2018/06/29/facility-for-refugees-in-turkey-member-states-agree-details-of-additional-funding/.

Kommissionen har fortsatt att tillhandahålla humanitärt bistånd även utöver den finansiering som anslagits inom ramen för faciliteten. Hittills har totalt 585 miljoner euro[31] anslagits till stöd för humanitära åtgärder i Turkiet utanför faciliteten. Detta innefattar ett första humanitärt bistånd på 50 miljoner euro, som kommissionen anslog i april 2020 ur den årliga humanitära budgeten för att ge fortsatt stöd inom områdena för skydd, hälsa och utbildning i nödsituationer, samt ytterligare 50 miljoner euro som anslogs i november 2020 för ett fortsatt genomförande av tidigare nämnda projekt. Dessutom godkände och anslog budgetmyndigheten i juli 2020 ytterligare 485 miljoner euro inom ramen för en ändringsbudget för det fortsatta genomförandet av två flaggskeppsprojekt inom ramen för faciliteten, nämligen det sociala nödskyddsnätet och det villkorade kontantstödet för utbildning.

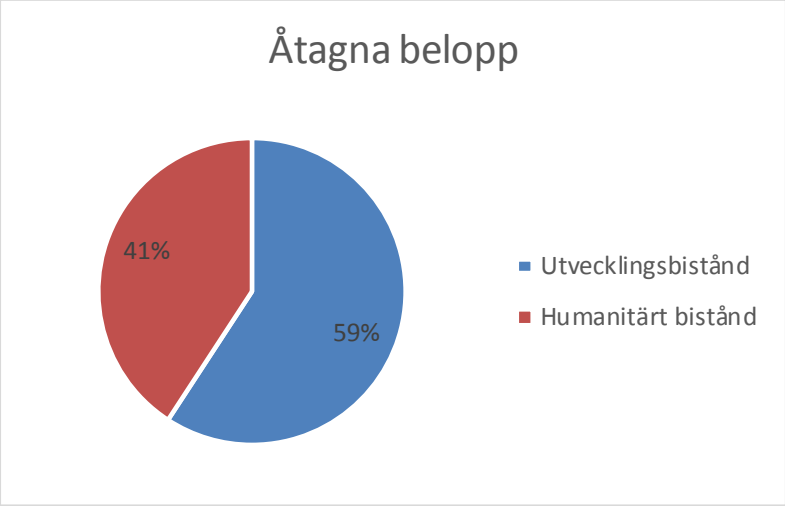
Den 31 december 2020 hade kommissionen ingått kontrakt för hela driftsanslaget för faciliteten. Av totalt 6 miljarder euro hade över 4 miljarder euro betalats ut.

[31] Det totala beloppet speglar såväl operativa kostnader, dvs. 581,7 miljoner euro, och administrativa kostnader, dvs. 3,3 miljoner euro.

4. Genomförande av faciliteten

Faciliteten genomförs i form av humanitärt bistånd och utvecklingsbistånd. Inom ramen för facilitetens första delutbetalning anslogs cirka 1,4 miljarder euro och 1,6 miljarder euro för respektive del. Med tanke på den utdragna Syrienkrisen är insatserna inom ramen för den andra delutbetalningen alltmer inriktade på socioekonomisk stödverksamhet och skapande av försörjningsmöjligheter. Inom ramen för den andra delutbetalningen har 1,04 miljarder euro anslagits för humanitärt bistånd och 1,9 miljarder euro för utvecklingsbistånd[32].

När det gäller faciliteten i sin helhet är fördelningen på humanitärt bistånd och utvecklingsbistånd följande:

Fullständiga uppgifter om projekten finns i en tabell på internet[33].

Programplaneringen för faciliteten fullbordades i december 2019, och i slutet av 2020 hade kontrakt tecknats för hela driftsanslaget på 6 miljarder euro, varav 4,072 miljarder euro hade utbetalats.

Det bör noteras att det stöd som ges inom ramen för faciliteten är projektbaserat. Utbetalningarna beror på vilka framsteg som görs när det gäller att genomföra facilitetens insatser.

Särskild uppmärksamhet ägnas icke-syriska flyktingar och asylsökande. Insatserna inom faciliteten är alltid inriktade på att engagera de lokalsamhällen som tar emot flyktingar.

Det humanitära biståndet stöder de mest utsatta flyktingarna genom tillhandahållande av skydd samt förutsägbart och värdigt stöd där man tillgodoser grundläggande behov. Det är också inriktat på luckor i de tjänster som tillhandahålls av specialiserade organ och partner inom hälsa och utbildning i nödsituationer. EU:s humanitära bistånd grundas på det europeiska samförståndet om humanitärt bistånd från 2007[34], där det slås fast att EU som humanitär aktör ska följa de humanitära principerna om humanitet, neutralitet, opartiskhet

[32] Återstoden på 60 miljoner euro anslås för administrativt och operativt stöd för genomförandet av faciliteten.
[33] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/facility_table.pdf.
[34] Gemensam förklaring från mötet med rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar.

och oberoende, i enlighet med artikel 214 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*EUF-fördraget*) och förordning (EG) nr 1257/96 om humanitärt bistånd[35,36].

Inom ramen för facilitetens humanitära del har totalt 65 projekt genomförts via 21 partner inom såväl den första som den andra delutbetalningen. Dessa projekt syftar till att täcka åtgärder för grundläggande behov, skydd, utbildning och hälsa för de mest utsatta flyktingarna i Turkiet. Cirka 1,4 miljarder euro i humanitärt bistånd tilldelades och blev föremål för kontrakt inom den första delutbetalningen, och 1,3 miljarder euro betalades ut. När det gäller den andra delutbetalningen tecknades kontrakt för 1,04 miljarder euro, och fram till den 31 januari 2021 hade 964 miljoner euro betalats ut.

Utvecklingsbiståndet tillgodoser flyktingars långsiktiga behov inom områdena för hälsa, utbildning och socioekonomisk utveckling, exempelvis genom att ge dem tillgång till samhällsservice och försörjningsmöjligheter samt kommunal infrastruktur. Det är också inriktat på utsatta grupper och innefattar ett jämställdhetsperspektiv i insatserna, till exempel skydd av kvinnor och flickor mot sexuellt och könsrelaterat våld samt bättre tillgång till vård för sexuell och reproduktiv hälsa.

Inom facilitetens utvecklingsdel gjordes fortsatt goda framsteg med att genomföra 26 projekt för vilka kontrakt ingicks inom ramen för den första delutbetalningen. Av dessa projekt genomfördes 15 inom ramen för EU:s regionala förvaltningsfond för insatser med anledning av krisen i Syrien (*förvaltningsfonden*), till ett totalt belopp på 293 miljoner euro, utöver de anslag som förvaltas direkt genom instrumentet för stöd inför anslutningen[37].

Av de sammanlagt 3,5 miljarder euro som avdelats för utvecklingsbistånd inom ramen för facilitetens båda delutbetalningar utbetalades 1,75 miljarder euro till genomförandepartnerna[38]. Inom ramen för den andra delutbetalningen tecknades kontrakt för hela det anslagna beloppet på 1,9 miljarder euro i december 2020, varav 418 miljoner euro hade betalats ut i slutet av februari. Det finns 16 nya kontrakt inom ramen för facilitetens utvecklingsdel.

Insatser inom ramen för faciliteten per prioriterat område

I det följande redogörs för framstegen per prioriterat område i programplaneringen och genomförandet av stöd som finansieras inom ramen för facilitetens båda delutbetalningar.

Utbildning

Över 1,5 miljarder euro har anslagits inom ramen för faciliteten till det prioriterade området

[35] Rådets förordning (EG) nr 1257/96 av den 20 juni 1996 om humanitärt bistånd.

[36] Kommissionens humanitära bistånd bygger på årliga och landsspecifika humanitära genomförandeplaner. Samarbetet mellan kommissionen och dess partner på området humanitärt bistånd genomförs inom ramen för kommissionens ekonomiska och administrativa ramavtal med internationella organisationer respektive ramavtal om partnerskap med icke-statliga organisationer.

[37] De medel från instrumentet för stöd inför anslutningen som samordnas inom faciliteten förvaltas enligt reglerna för externa åtgärder i del II avdelning IV i budgetförordningen samt enligt förordningens tillämpningsföreskrifter.

[38] I detta belopp ingår även utbetalningar inom projekt som genomförs av förvaltningsfonden, men som ännu inte belastat EU:s budget.

utbildning, inbegripet 545 miljoner euro[39] för utbildningsinfrastruktur.

Inom ramen för facilitetens humanitära del anslogs över 181 miljoner euro för utbildning. Villkorat kontantstöd för utbildning fortsätter att genomföras med framgång och stöder inskrivning i skola och skolgång för flyktingbarn genom utbetalningar till flyktingfamiljer varje månad, förutsatt att eleverna deltar i skolarbetet regelbundet. Stödet för villkorat kontantstöd för utbildning inom ramen för faciliteten upphörde i oktober 2020. Programmet för villkorat kontantstöd för utbildning kan dock fortsätta fram till början av 2022 till följd av den tilläggsbetalning på 85 miljoner euro som har tillhandahållits inom ramen för den ändringsbudget som EU:s budgetmyndighet godkände i juli 2020. I december 2020 hade nästan 670 000 barn fått stöd minst en gång genom programmet för villkorat kontantstöd för utbildning, och 90 % av alla flyktingbarn som deltar i utbildning får stöd genom villkorat kontantstöd för utbildning. Humanitärt bistånd har också inbegripit stöd till icke-formell utbildning (snabbspårsprogram) och inskrivning av barn som inte går i skola inom ramen för facilitetens första och andra delutbetalningar.

När det gäller facilitetens utvecklingsbistånd började man i slutet av andra kvartalet 2019 genomföra ett uppföljande direkt bidrag (känt som Piktes[40]) till utbildningsministeriet på 400 miljoner euro. Syftet var att stödja ministeriets insatser för att öka integrationen och tillgången till högkvalitativ utbildning för syriska barn. I slutet av juni 2020 var 686 581 syriska barn inskrivna i skola för läsåret 2019–2020 inom ramen för Piktes. Betydande framsteg har gjorts när det gäller utbyggnaden av förskoleverksamheten och totalt 115 133 barn fick stöd, ungefär lika många syriska flyktingbarn som barn i värdsamhällena. Antalet syriska barn och ungdomar som fullföljde extraundervisning (specialundervisning) och stödundervisning ökade från 80 243 till 90 233. Beträffande stödet till utbildningssystemets utbildningskapacitet fick totalt 3 954 utbildningsanställda stöd genom lön eller andra ekonomiska incitament, och 177 019 utbildningsanställda fick utbildning för att kunna tillgodose flyktingbarns särskilda behov. Under andra kvartalet 2020 har lärarutbildningarna inriktats på distansundervisning, tillhandahållande av psykosocialt stöd till syriska barn och att förbättra kommunikationen med barn och familjer under pandemin. I juni 2020 fick 3 886 lärare inom ramen för Piktes webbaserad fortbildning med fokus på distansundervisning som främjar barnens välbefinnande under pandemin och på hur EBA:s (Eğitim Bilişim Ağı)[41] liveundervisning ska hållas.

Goda framsteg har gjorts när det gäller det snabbspårsprogram som Unicef och utbildningsministeriet gemensamt genomför inom ramen för humanitärt bistånd, och i januari 2020 fanns 19 881 inskrivna elever. Framsteg har även gjorts när det gäller att dela ut stipendier för högre utbildning. I juni 2020 hade 1 332 stipendier för högre utbildning delats ut till flyktingar, varav 19 till flyktingbarn med funktionsnedsättning. Faciliteten har fortsatt att stödja utveckling av utbildningsinfrastruktur och minska överbeläggningen i skolorna. Över 3 900 utbildningsinrättningar (inbegripet förskolor) hade upprustats i juni 2020.

[39] Detta innefattar ett projekt för grön energi på 40 miljoner euro inom ramen för förvaltningsfonden (den första delutbetalningen inom faciliteten för flyktingar i Turkiet, FRIT 1).
[40] Promoting Integration of Syrian Kids into the Education System (Piktes).
[41] Nätverket för utbildningsinnehåll.

Upprustningarna bestod till största del av att renovera och/eller utrusta 2 120 förskolor. Antalet nybyggda skolor ökade från 40 till 102 i slutet av december 2020. Arbetet med att bygga cirka 260 skolor fortsätter. Dessutom tecknades ett kontrakt om 40 miljoner euro för ett projekt för ren energi inom ramen för den första delutbetalningen. Genom projektet förses 120 skolor med energi via två solfångarparker och takpaneler. Installationen av takpaneler på tre skolor är klar. Genomförandeperioden fick skjutas fram till mitten av 2023 på grund av den negativa påverkan som de covid-19-relaterade åtgärderna har på byggsektorn.

Skydd

Totalt har cirka 211 miljoner euro anslagits för skydd inom ramen för faciliteten, framför allt genom projekt som ingår i den humanitära delen.

Genom den humanitära delen av faciliteten har stöd tillhandahållits för registrering och verifiering av flyktingar för att legalisera deras status i Turkiet och göra det lättare för dem att få tillgång till tjänster. Utöver fristående skyddsåtgärder för att täppa till luckor, tillgodose särskilda behov och ta hand om utsatta har skyddet även införlivats i de andra pelarna i strategin för humanitärt bistånd (grundläggande behov, hälsa och utbildning). Det allmänna syftet är att bättre hantera flyktingars utsatta situation, legalisera deras status och få dem att ta del av ett bredare nätverk av tjänster som tillhandahålls av offentliga myndigheter, FN och icke-statliga organisationer. De projekt som finansierades via förvaltningsfonden innefattade dessutom stöd till flyktingmottagande i medborgarcentrum och vidareslussning för utsatta flyktingar till lämpliga organ.

Inom ramen för den särskilda åtgärden från juli 2019 ingicks kontrakt avseende ett direkt bidrag till arbetsmarknads-, familje- och socialministeriet till ett belopp av 20 miljoner euro i slutet av 2020. Projektet syftar till att förbättra tillhandahållandet av förebyggande tjänster och skyddsrelaterade sociala tjänster för de mest utsatta flyktingarna och medlemmarna i värdsamhällena. Det bygger på det humanitära bistånd som hittills har tillhandahållits inom ramen för faciliteten och samordnar det humanitära samarbetet och utvecklingssamarbetet i enlighet med vad som fastställs i de strategiska riktlinjerna för faciliteten inom ramen för den andra delutbetalningen.

Det direkta bidraget befinner sig i inledandefasen. För närvarande håller man på att utse det tekniska biståndsteamet, inrätta projektbyrån och finjustera projektdokumentationen. EU-delegationen och personal vid Echos (generaldirektoratet för europeiskt civilskydd och humanitära biståndsåtgärder) lokalkontor började hålla regelbundna möten för att överbrygga övergången från den första till den andra delutbetalningen inom ramen för faciliteten.

Hälsa

Det prioriterade området hälsa har anslagits 800 miljoner euro inom ramen för faciliteten.

Den största pelaren i facilitetsstödet är Sihat 1-projektet, som är ett direkt bidrag på 300 miljoner euro till det turkiska hälsoministeriet. Bidraget utgör ett stöd för ministeriets insatser för att ge 3,6 miljoner flyktingar gratis och rättvis tillgång till hälso- och sjukvård. Antalet vårdcentraler för migranter har ökat till 177, och i dag får 3 420 hälso- och sjukvårdsanställda av syriskt ursprung lön genom projektet. Takten i projektgenomförandet är fortsatt tillfredsställande och konkreta resultat har uppnåtts på området. I april 2020 utlöstes reserven

för oförutsedda utgifter på 4,7 miljoner euro för att tillgodose behov som uppstått till följd av covid-19-krisen. En kostnadsfri förlängning begärdes fram till den 31 januari 2021 för att genomföra viss betydande verksamhet. Parallellt fortsatte man med ett projekt från Världshälsoorganisationen (WHO), vilket tidigare hade finansierats inom den humanitära delen, inom ramen för förvaltningsfonden. Projektet innefattar stöd till centrum för utbildning av migranter på hälso- och sjukvårdsområdet, utbildning av syrisk medicinsk personal och certifiering av syriska läkare och sjuksköterskor för arbete på vårdcentraler för migranter.

Uppföljningsprojektet Sihat 2 (210 miljoner euro) – ”Supporting Migrant Health Services in Turkey” – tecknades med hälsoministeriet i december 2020 för att säkerställa synkronisering med slutet på Sihat 1 och fortsatta hälso- och sjukvårdstjänster för flyktingar fram till slutet av 2023. I december 2020 tecknades ett kontrakt om 90 miljoner euro med Europarådets utvecklingsbank (CEB) för upphandling av ytterligare småskalig hälso- och sjukvårdsinfrastruktur och utrustning. De kontrakt som har ingåtts med Agence Française de Développement (AFD) och CEB för byggandet av två facilitetsfinansierade sjukhus (på totalt 90 miljoner euro) i provinserna Kilis och Hatay och som finansieras inom ramen för den första delutbetalningen förlängs med hänsyn till den genomförandetid som har gått förlorad på grund av covid-19-pandemin.

Humanitära partner utför fortfarande ett begränsat antal stationära och mobila tjänster för att tillgodose trängande och otillfredsställda behov av hälso- och sjukvård, särskilt inom området för fysioterapi och fysisk rehabilitering. Vissa specialiserade hälso- och sjukvårdstjänster som psykisk hälsa och psykosocialt stöd införlivades i Sihat 1 från och med december 2020. Merparten av verksamheterna inom området för sexuell och reproduktiv hälsa samt sexuellt och könsrelaterat våld hade dock införlivats i Sihat 1 redan i oktober 2019, i linje med facilitetens övergångsstrategi.

Problem kvarstår när det gäller tillgången till hälso- och sjukvård för flyktingar som befinner sig i en annan provins än sin ursprungliga registreringsprovins eller som är på flykt, vilken är begränsad till vaccinationstjänster och akutsjukvård. Detta drabbar flyktingar på flykt, säsongsarbetare och flyktingar som bosätts i andra provinser. Kommissionen följer noggrant förändringar i politiken och strävar efter att nå ut till de berörda flyktinggrupperna genom Sihhat-projektens mobila hälso- och sjukvårdsverksamhet.

Kommunal infrastruktur

380 miljoner euro anslogs för detta prioriterade område inom ramen för facilitetens andra delutbetalning.

Efter den inbjudan att anmäla intresse som gjordes i december 2018 valdes ett antal projekt preliminärt ut för finansiering inom ramen för den andra delutbetalningen. I december 2019 avslutades förhandlingarna med AFD om ett första kontrakt, och i december 2020 undertecknades ett tillägg till detta. Ett andra kontrakt med Världsbanken tecknades i september 2020. Dessa projekt omfattar åtgärder för att förbättra tillgången till och kvaliteten på kommunala tjänster inom områdena vattenförsörjning, rening av avloppsvatten och hantering av fast avfall i de områden som har drabbats hårdast av tillströmningen av flyktingar. Dessutom avslutades förhandlingarna med Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW),

och i juli 2020 tecknades ett kontrakt om 25 miljoner euro för infrastruktur för fritids- och rekreationsändamål för att främja den sociala sammanhållningen. Byggandet av en anläggning för mekanisk och biologisk avfallshantering i Gaziantep fortsätter inom ramen för ett förvaltningsfondprojekt som genomförs av FN:s utvecklingsprogram (UNDP).

Grundläggande behov och socioekonomiskt stöd

Över 2,83 miljarder euro har anslagits för grundläggande behov och socioekonomiskt stöd inom ramen för faciliteten.

Insatserna på detta prioriterade område syftar till att säkerställa att de mest utsatta flyktingarna får sina grundläggande behov tillgodosedda och att flyktingars återhämtningsförmåga och självständighet stärks. Detta bör möjliggöra en successiv övergång från beroendet av socialt stöd till ökat oberoende och försörjningsmöjligheter.

Facilitetens stöd till grundläggande behov har resulterat i att över 2,6 miljoner flyktingar har fått stöd som gör att de kan leva ett värdigt liv. Den största delen av stödet ges via det sociala nödskyddsnätet, ett humanitärt program för socialt stöd som ger kontantmedel varje månad, för fritt förfogande utan begränsningar via ett betalkortssystem. I dag tar mer än 1,8 miljoner utsatta flyktingar del av detta stöd. Flaggskeppsprogrammet anslogs 500 miljoner euro i facilitetsfinansiering i slutet av 2019 inom ramen för det avtal som nyligen ingicks med Internationella rödakors- och rödahalvmånefederationen för det sociala nödskyddsnätet 3. Det nuvarande stödet inom ramen för det sociala nödskyddsnätet 3 för att tillgodose de grundläggande behoven bland flyktingar i Turkiet ska enligt planen upphöra i mars 2021. I juli 2020 godkände budgetmyndigheten, som en del av den ändringsbudget som tidigare nämnts, en tilläggsbetalning på 400 miljoner euro utanför faciliteten. Detta innebär att stödet från det sociala nödskyddsnätet kan fortsätta åtminstone fram till slutet av 2021[42].

I linje med facilitetens övergångsstrategi och med tanke på den utdragna Syrienkrisen har facilitetens insatser inom ramen för utvecklingsdelen blivit alltmer inriktade på socioekonomisk stödverksamhet och skapande av försörjningsmöjligheter. För att fortsätta att stödja de mest utsattas grundläggande behov tecknade kommissionen i december 2020 ett kontrakt om ett direkt bidrag på 245 miljoner euro till arbetsmarknads-, familje- och socialministeriet för att göra det möjligt att tillhandahålla ett månatligt ekonomiskt stöd liknande det sociala stöd som utsatta personer får inom ramen för Turkiets sociala trygghetssystem. Stödet bör börja betalas ut till mottagarna i juli 2021, efter en inledande fas. Projektet bör löpa parallellt med det sociala nödskyddsnätet och ge stöd till hushåll med ensamstående föräldrar, äldre personer, personer med funktionsnedsättning och personer med svår invaliditet. Utnämningen av det tekniska biståndsteamet är nästan klar, och man är för närvarande i färd med att inrätta projektbyrån och finjustera projektdokumentationen. EU-delegationen och personal vid Echos lokalkontor har börjat hålla regelbundna möten för att samordna det parallella genomförandet av det sociala nödskyddsnätet och det direkta bidraget.

[42] https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20200706IPR82727/meps-approve-EU585-million-to-support-syrian-refugees-in-neighbouring-countries.

Man fortsätter dessutom att tillhandahålla ytterligare socioekonomiskt stöd till flyktingar med en profil som gör att de kan få tillträde till arbetsmarknaden. Syftet med stödet är att öka flyktingarnas anställbarhet och möjliggör yrkesutbildning, färdighetsträning, språkundervisning, yrkesvägledning, utbildning på arbetsplatsen och en förenkling av arbetstillståndsförfarandena för att stödja både syriska flyktingar och värdsamhällen. Mindre bidrag till företagare och utbildning i entreprenörskap tillhandahålls både för syriska flyktingar och för nystartade företag och etablerade företagare i värdsamhällena i samarbete med Turkiets utvecklingsorganisation för små och medelstora företag (KOSGEB). Ett ytterligare projekt som Världsbanken för närvarande genomför stöder utarbetandet och genomförandet av en modell för socialt entreprenörskap ledd av kvinnor i syfte att tillhandahålla hållbar inkomstgenererande verksamhet för både utsatta syriska flyktingar och turkiska kvinnor. Projekten ska löpa fram till mitten av 2025 på sin höjd.

Efter 2018 års inbjudan till genomförandepartner att anmäla intresse undertecknades två kontrakt i december 2019 med Expertise France och Internationella centrumet för migrationspolitikutveckling (ICMPD). Dessa kontrakt syftar till att ge stöd till nystartade företag samt mikro- och småföretag i form av mikrostöd, coachning och vägledning till företagare samt yrkes- och lärlingsutbildning. I september 2020 undertecknade kommissionen fyra ytterligare kontrakt med Världsbanken för verksamhet som syftar till att öka flyktingars anställbarhet och kompetensutvecklingen bland flyktingar och värdsamhällen, förbättra de tjänster som tillhandahålls när det gäller yrkesutbildning, matchning av utbud och efterfrågan på marknaden och skapa ett gynnsamt klimat för tillväxt, registrering och expansion av företag samt stödja skapandet av sysselsättning inom jordbrukssektorn. Verksamheten inriktas på både flyktingar och värdsamhällen för att främja social sammanhållning och bekämpa stereotyper som leder till sociala spänningar. De fyra kontrakten undertecknades efter att ett nytt ramavtal hade ingåtts i tid mellan kommissionen och Världsbanken rörande alla EU-finansierade insatser. De två ytterligare kontrakten med KfW undertecknades i november respektive december 2020, och dessutom framförhandlades år 2020 en mindre tilläggsbetalning till det ICMPD-projekt som finansierats med överblivna medel från upphandlingen.

Migrationshantering

Inom ramen för facilitetens första delutbetalning finansierades två projekt på detta prioriterade område på totalt 80 miljoner euro.

Genom ett första projekt tillhandahölls EU-stöd för att öka den turkiska kustbevakningens kapacitet att genomföra sök- och räddningsinsatser. Det andra projektet syftade till att stödja generaldirektoratet för migrationshantering i hanteringen av återvändanden från EU. Båda projekten har genomförts, varav det andra slutfördes i december 2019.

Genusaspekter inom facilitetens projekt

Kommissionen har åtagit sig att genomföra EU:s andra handlingsplan för jämställdhet *Förändra flickors och kvinnors liv genom EU:s yttre förbindelser 2016–2020* och EU:s tredje handlingsplan för jämställdhet *Together towards a gender equal world 2021-2025* om att stärka jämställdhet och kvinnors egenmakt i EU:s yttre åtgärder. Främjande, skydd och

förverkligande av mänskliga rättigheter för kvinnor och flickor, jämställdhet samt kvinnors och flickors egenmakt är övergripande prioriteringar och mål för EU i detta sammanhang, och de vägleder insatserna inom ramen för faciliteten.

Mer specifikt regleras facilitetens humanitära del av Echos jämställdhetsstrategi från 2013 *Gender in Humanitarian Aid: different needs, adapted response*. Detta innebär att partner uppmanas att genomföra jämställdhetsanalyser inför starten av ett program för att anpassa utformningen och genomförandet utifrån de olika riskerna och möjligheterna för könen, och ställa upp resultatrapporter med könsuppdelade uppgifter.

Följaktligen beaktas och integreras jämställdhetsrelaterade frågor i alla facilitetsprojekt. Facilitetens åtgärder är utformade för att främja lika möjligheter för män och kvinnor, pojkar och flickor. Könsuppdelade uppgifter samlas in för övervakningsändamål. Jämställdhetsintegreringen kombineras med särskilda åtgärder som har utarbetats för att säkerställa framsteg på detta område. Faciliteten samarbetar med genomförandepartner som har gedigen erfarenhet av detta tillvägagångssätt och som har förmåga att föra en dialog med de turkiska myndigheterna. Dessa är bland annat FN:s barnfond (Unicef), Förenta nationernas enhet för jämställdhet och kvinnors egenmakt samt Internationella arbetsorganisationen (ILO).

5. Övervakning och utvärdering

Facilitetens övervaknings- och utvärderingssystem har utformats för att gradvis byggas ut och kontinuerligt förbättras.

Resultatram

Facilitetens resultatram återspeglar facilitetens strategiska ram och de konkreta åtgärder som genomförs inom faciliteten samt tanken med åtgärderna. Den första versionen av resultatramen utarbetades mellan augusti 2016 och mars 2017 i samråd med centrala aktörer, bland annat facilitetens styrkommitté, berörda turkiska myndigheter och berörda kommissionsavdelningar. Ett första utkast lades fram för styrkommittén i mars 2017 och en reviderad version i november 2018.

I april 2019 inledde facilitetens sekretariat översynsprocessen beträffande facilitetens resultatram för att uppdatera och anpassa denna efter den reviderade facilitetsstrategin och de prioriterade områden som finansierats inom ramen för den andra delutbetalningen. Syftet var att kontrollera resultatindikatorernas samstämmighet och variation inom ramen för de båda delutbetalningarna och att möjliggöra resultatövervakning och resultatrapportering, både när det gäller output och utfall för faciliteten som helhet. Det slutliga utkastet till en reviderad resultatram, vilket utformades i samråd med genomförandepartner, inbegripet berörda myndigheter i Turkiet, delades med styrkommittén. Rapporteringen utifrån den reviderade resultatramen inleddes i juli 2020.

Övervakning och rapportering på facilitetsnivå

Övervakningen på facilitetsnivå inleddes våren 2017. Genomförandepartnerna tar fram övervakningsdata på outputnivå i enlighet med sina åligganden inom respektive kontrakt. En första begäran om övervakningsdata gjordes i maj 2017 och följdes av tre förberedande

rapporteringscykler under 2017. Rapporteringscyklerna fortsatte under 2018, 2019 och 2020. På grundval av detta lades övervakningsrapporter fram två gånger om året, och den senaste övervakningsrapporten täcker perioden fram till juni 2020[43]. Rapporteringen utifrån den reviderade resultatramen började från och med den 1 juli 2020, och två övervaknings- och rapporteringscykler inleddes under 2020. Nästa halvårsvisa rapport ska presenteras vid styrkommitténs möte i juni 2021.

Tekniskt bistånd för övervakning

I maj 2017 antog kommissionen ett första genomförandebeslut om en stödåtgärd för övervakning, utvärdering, revision och kommunikation inom faciliteten för flyktingar i Turkiet. Detta möjliggjorde upphandling av tekniskt bistånd till stöd för övervakning av faciliteten, både på åtgärds-/kontrakts- och facilitetsnivå. Kontraktet om tekniskt bistånd för övervakning undertecknades i januari 2018 och håller på att genomföras. Uppdraget består av två olika delar. Den första delen består av stöd till övervakning och rapportering på facilitetsnivå. I detta ingår att regelbundet granska resultatramen, se över utgångsvärden och målvärden samt metoder för beräkning av indikatorer och tillhörande riktlinjer. Den grupp som ansvarar för det tekniska biståndet ansvarar också för att hjälpa facilitetens sekretariat att göra en första analys av de övervakningsdata som kvartalsvis samlas in och utarbeta facilitetens halvårsvisa övervakningsrapporter. Den andra delen av uppdraget består av stöd till EU:s delegation för att övervaka åtgärder/kontrakt finansierade med hjälp av faciliteten, inbegripet verifiering av data genom övervakningsbesök som sker regelbundet eller på tillfällig basis. Eftersom några av facilitetens insatser är så omfattande och verksamheterna har så stor geografisk spridning behöver delegationen hjälp med att göra kontroller på plats.

I slutet av december 2020 hade 161 övervakningsuppdrag slutförts: sex resultatinriktade övervakningsuppdrag genomförda av experter på sådan övervakning, 51 uppdrag av gruppen för tekniskt bistånd (Sumaf) och 104 kontroller på plats/övervakningsuppdrag av de berörda programförvaltarna vid EU:s delegation. 68 % av alla dessa övervakningsuppdrag var inriktade på avtal under direkt förvaltning av medel inom ramen för IPA och förvaltningsfonden[44].

I november 2019 antog kommissionen en andra stödåtgärd för att komplettera, fortsätta och vidareutveckla de resultat som uppnåtts inom ramen för den första stödåtgärden. Facilitetens humanitära del övervakas i enlighet med relevanta bestämmelser. Övervakningen av alla åtgärder som finansieras inom ramen för de humanitära genomförandeplanerna utfördes av GD Echos fältpersonal i Turkiet och av det regionala kontoret för GD Echo i Amman samt i form av kontrollbesök av personal från huvudkontoret. På grund av covid-19-restriktioner gjordes färre övervakningsuppdrag än under 2019. I slutet av februari 2021 hade 52 övervakningsuppdrag på projektnivå slutförts. Av dessa 52 övervakningsuppdrag genomfördes 30 på distans via onlineplattformar, medan 22 genomfördes genom personliga besök på plats.

[43] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/default/files/201022_fmr.pdf.
[44] Ackumulerade siffror, från 2017.

Utvärdering

Utvärderingen av facilitetens insatser äger rum på tre olika nivåer: utvärderingar på åtgärdsnivå, utvärderingar av verksamhetsportföljer inom faciliteten och andra facilitetsomfattande utvärderingar. Fem utvärderingar på åtgärds- och verksamhetsnivå och sex facilitetsomfattande utvärderingar har slutförts eller är under pågående. I december 2018 inledde kommissionen den strategiska halvtidsutvärderingen av faciliteten, vilken började i mars 2019. Syftet är att utvärdera facilitetens bidrag till de prioriterade områdena utbildning, hälso- och sjukvård, socioekonomiskt stöd och migrationshantering under perioden 2016–2019/2020. Utvärderingen bör ge berörda kommissionsavdelningar, facilitetens styrkommitté, andra berörda parter och den bredare allmänheten en övergripande oberoende bedömning av facilitetens resultat, med särskild hänsyn till dess delresultat i förhållande till dess mål. Utvärderingen syftar också till att samla in gjorda erfarenheter och ge genomförbara rekommendationer för att förbättra nuvarande och eventuella framtida åtgärder. Den slutliga utvärderingsrapporten ska presenteras vid styrkommitténs möte i juni 2021.

6. Revision

Till följd av offentliggörandet av Europeiska revisionsrättens särskilda rapport om faciliteten[45] från november 2018 fortsätter kommissionen att genomföra dess rekommendationer. Goda framsteg har gjorts vad alla rekommendationer beträffar, särskilt när det gäller framtagandet av en övergångsstrategi, komplementariteten mellan de instrument som mobiliseras inom ramen för faciliteten och minskningen av de indirekta stödkostnaderna.

7. Kommunikation och synlighet

Synlighet och kommunikation har varit viktiga prioriteringar ända sedan faciliteten inrättades. Faciliteten är central för förmedlingen av budskapet om EU:s fortsatt starka stöd till flyktingar och värdsamhällen i Turkiet. Kommunikationsstrategin från 2017 är fortfarande den övergripande ramen för kommunikationsverksamheten, som syftar till att synliggöra de insatser som finansieras genom faciliteten.

Evenemang och ceremonier

Under 2020 flyttades merparten fysiska evenemang och ceremonier till onlinemiljöer och webbinarier på grund av covid-19-pandemin. Bland annat flyttades festivaler, examensceremonier, projektinvigningsevenemang, seminarier och konferenser till onlinemiljöer och webbinarier, som alla hölls digitalt. Sju högnivåbesök hölls under 2020 i Gaziantep, Kilis och Kayseri. Vid en projektinvigning som FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) anordnade i Izmir i oktober samlades jordbrukare och EU-företrädare. I slutet av året hölls en undertecknandeceremoni avseende de sista åtta kontrakten inom ramen för faciliteten. I denna deltog flera genomförandepartner samt den

[45] https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR18_27/SR_TRF_SV.pdf.

turkiska vicepresidentens kansli.[46] EU:s humanitära partner genomförde flera digitala kommunikationsinsatser i hela Europa där de informerade EU-medborgarna om EU:s stöd till flyktingar i Turkiet.

Världslivsmedelsprogrammet anordnade i mars 2020 en utställning i Europaparlamentet som kallades *Colours of Hope*. På grund av covid-19-pandemin var utställningen endast öppen för dem som hade tillträde till Europaparlamentet, men konsten visades även på sociala medier. Internationella rödakors- och rödahalvmånefederationen samt GD Echo anordnade i december 2020 den digitala kommunikationskampanjen ”Power To Be”[47] om det sociala nödskyddsnätet. I januari 2021 hade kampanjen nått ut till mer än 16 miljoner människor i Österrike, Frankrike, Rumänien, Spanien och Turkiet. Kampanjen ska fortsätta under första kvartalet 2021. I en digital kampanj som genomfördes av Unicef, ”I choose education” marknadsfördes det villkorade kontantstödet för utbildning i sex EU-länder, och kampanjen nådde ut till mer än 24 miljoner människor totalt sett.

Närvaro i medierna

Facilitetens humanitära bistånd omnämndes i mer än 80 större internationella tryckta och audiovisuella rapporter under 2020. Kommissionsledamoten med ansvar för humanitärt bistånd och krishantering besökte Turkiet i mars 2020 tillsammans med den höga representanten, Josep Borrell. Kommissionsledamot Janez Lenarčič gjorde besök vid humanitära biståndsprojekt i Gaziantep och Kilis. Ett pressmöte i Gaziantep resulterade i reportage i fem nationella nyhetstidningar och nyhetsbyråer samt i cirka 80 digitala stationer.

Användningen av audiovisuellt material för att visa upp facilitetens verksamhet har varit en viktig del av den övergripande kommunikationsstrategin. Covid-19-pandemin fick dock allvarliga konsekvenser för kommissionens och genomförandepartnernas kommunikationsplaner, som behövde anpassas. Genomförandepartnerna uppmuntrades att producera videofilmer om resultaten av projekten med hjälp av personligt hållna berättelser. Mellan januari 2020 och februari 2021 producerades mer än 40 videofilmer om verksamhet som genomförts inom ramen för faciliteten. Informations- och kommunikationsteamen vid EU:s delegation och GD Echos kontor i Turkiet främjar regelbundet facilitetens projekt. Dessa projekt fick stor täckning av stora internationella programföretag, bland annat TRT World, Fox TV och Anadolu Agency.

8. Slutsatser och fortsatt arbete

Betydande framsteg gjordes under 2020 när det gäller användningen av faciliteten. Kontrakt har tecknats för facilitetens hela driftsanslag och över 4 miljarder euro har betalats ut. Flyktingar och värdsamhällen i Turkiet fortsatte att erhålla välbehövligt bistånd genom faciliteten.

[46] https://www.avrupa.info.tr/en/pr/eu-completes-contracting-under-eur-6-billion-package-support-refugees-and-host-communities.
[47] https://powertobe.ifrc.org/.

Europeiska rådet bekräftade vid sitt möte i december 2020 att EU var redo att ge fortsatt ekonomiskt bistånd till syriska flyktingar och värdsamhällen i Turkiet, och i mars 2021 uppmanade Europeiska rådet kommissionen att lägga fram ett förslag om fortsatt finansiering till förmån för syriska flyktingar i Turkiet samt i Jordanien, Libanon och i andra delar av regionen.

Nästa steg inbegriper följande:

- *Fortsätta att effektivt genomföra alla projekt till förmån för flyktingar och värdsamhällen, i enlighet med principerna om en sund ekonomisk förvaltning.*
- *Slutföra halvtidsutvärderingen samt följa upp och genomföra dess rekommendationer.*
- *Fortsätta att genomföra facilitetsrelaterade kommunikationsinsatser.*
- *Upprätta styrkommittéer för faciliteten under våren och hösten 2021.*
- *Överväga alternativ för ytterligare stöd till flyktingar och värdsamhällen i Turkiet.*